21.4.2026

Asiantuntijalausunto asiasta: HE 35/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta toimittaa asiantuntijalausunto perusopetuslain muuttamista koskien.

Johdanto

Esityksessä ehdotetaan perusopetuslakia muutettavaksi siten, että siinä olisi oppilaiden arviointiin ja opinnoissa etenemiseen liittyvät yhtenäiset menettelyt.

Arvioinnin tehtävänä olisi kuvata, miten oppilas on saavuttanut perusopetuksen oppimäärään sisältyvien perusopetuslaissa tarkoitettujen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteet sekä toiminta-alueiden tavoitteet. Arviointiin sisältyisi oppilaan oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arviointi. Lisäksi arvioitaisiin oppilaan käyttäytymistä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oppilaan arviointia koskeva pykälä ja säädettäväksi uudet oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä ja todistuksia koskevat pykälät. Esityksessä oppilaan arvioinnista ja vuosiluokalle siirtymisestä ja todistuksista säädettäisiin lain tasolla.

Lisäksi esityksessä annettaisiin täsmälliset asetuksenantovaltuudet ja valtuudet Opetushallitukselle antaa tarkemmat määräykset opetussuunnitelman perusteissa.

Lakimuutoksen esitetään tulevan voimaan 1.8.2027.

Lausunto

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry kokee perusopetuslain muuttamista koskevan hallituksen esityksen kannatettavana.

Perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyminen on nuoren koulutuksen ja työelämään sijoittumisen kannalta keskeinen vaihe. Ammatilliseen koulutukseen hakeutumiseen vaikuttavat usein myös taustatekijät, kuten perheen koulutustaso ja asema työmarkkinoilla. Lisäksi alueelliset erot ja koulutuspaikkojen saatavuus voivat vaikuttaa siihen, mille alalle nuori pääsee opiskelemaan.

Tämän siirtymävaiheen merkityksellisyyden vuoksi SAKKI ry kannattaa, että jatkossa perusopetuksen arviointi, erityisesti päättöarviointi, olisi mahdollisimman yhdenvertaista ja yhtenäistä. Selkeät ja yhteismitalliset arviointikäytännöt tukevat oppilaita siirtymään ammatilliseen koulutukseen samalta viivalta sekä auttavat varmistamaan, että opiskelijoilla on riittävät valmiudet selviytyä opinnoistaan. Turvaamalla riittävät valmiudet tuetaan opintojen etenemistä, vähennetään opintojen keskeyttämisen riskiä ja edistetään opiskelijoiden hyvinvointia.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat jatkuvasti suuren haasteen edessä, sillä ammatilliseen koulutukseen ohjautuu nuoria, joiden osaamisen taso eroaa keskenään paljon. SAKKI ry kokee, että arviointia ja etenemistä yhtenäistämällä voidaan nykyistä paremmin varmistaa, että kaikilla on tasavertaiset mahdollisuudet siirtyä ammatillisiin opintoihin ja/tai lukioon ja kiinnittyä opintoihin onnistuneesti.

SAKKI ry haluaa kuitenkin muistuttaa, että oppimis- ja osaamistavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että oppimisen tuki järjestetään ajoissa ja riittävässä määrin jokaisen tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla.

Lopuksi

Uudistuksen aikataulu on nopea ja SAKKI ryn tulkinnan mukaan uudistus vaatii joukon erilaisia toimenpiteitä, kuten mahdollisesti opetussuunnitelmien uudistamista, opettajien koulutusta ja vaikutusten seurantaa. Toivomme, että perusopetusta toteuttaville annetaan riittävät resurssit tämän lakimuutoksen toteuttamiseen.

Lisätietoja:

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Edunvalvonnan ja vaikuttamisen asiantuntija

Suvituuli Lundmark
suvituuli.lundmark@sakkiry.fi
p. 044 776 6048